

- 1—2.30 n.m. Lunch. Gedelegeerden en buitenlandse Accountants zullen tot een lunch in Grosvenor House worden uitgenoodigd.
- 2.30—5 n.m. Inleiding over het onderwerp „Capitalist Combinations in Industry, in the Light of Present-day Needs” door Mr. *Hewetson Nelson*, F.S.A.A.
- 7.30 n.m. Banket in Guildhall.

Donderdag 20 Juli

Bezichtiging van diverse bezienswaardigheden, waarvan de nadere bijzonderheden nog bekend zullen worden gemaakt.

Golfwedstrijden.

's Namiddags geven Lord and Lady *Plender* een Garden Party op Ovenden House, Sundridge, Kent; tocht per touring-car.

's Avonds zullen de gedelegeerden tot een niet-officieel diner bij leden van het Comité worden genoodigd.

Vrijdag 21 Juli

- 10—1 n.m. Inleiding over het onderwerp „The Auditor's responsibility in Relation to Balance Sheets and Profit and Loss Accounts from the British, Continental and American points of view” door Mr. *Henry Morgan*, F.S.A.A., Dr. *W. Voss*, Wirtschaftsprüfer, Berlin, and Colonel *H. Montgomery*, C.P.A., U.S.A.
- 1—2.30 n.m. Lunch. Gedelegeerden en buitenlandse Accountants zullen tot een lunch in Grosvenor House worden uitgenoodigd.
- 2.30—5 n.m. Inleiding over het onderwerp „Depreciation and Obsolescence; Methods of Dealing with the same including Annual Appraisals”, door Mr. *H. G. Howitt*, D.S.O., M.C., F.C.A., en Mr. *A. S. Fedde*, C.P.A., U.S.A.
- 10 n.m. Bal in het Grosvenor House.

Maandag 24 Juli en de twee volgende dagen worden de gedelegeerden en de buitenlandse Accountants uitgenoodigd een bezoek aan Schotland of Ierland te brengen, waar zij de gast zullen zijn van onderscheidenlijk de drie vereenigingen van Chartered Accountants of Scotland, en de Corporation of Accountants, Glasgow; of van het Institute of Chartered Accountants in Ireland.

Inleidingen.

De inleidingen zullen niet in extenso worden voorgelezen, doch door de inleiders beknopt worden weergegeven.

Na ontvangst van de namen der gedelegeerden en der buitenlandse Accountants, die het Congres zullen bijwonen, zal het Comité uitnodigingen zenden voor het openen van het debat. Afschriften der Inleidingen zullen zooveel mogelijk aan de gedelegeerden, die van buiten komen gezonden worden, vóór hun vertrek naar het Congres.

Excursies.

Bijzonderheden van de excursies zullen tijdig gepubliceerd worden. Naar men hoopt zal het mogelijk zijn om excursies naar Oxford en Cambridge, Windsor Castle, de haven van Londen, Hampton Court enz. te organiseren. De aanwezigheid der dames zal zeer op prijs worden gesteld, daar speciale maatregelen zullen worden genomen om de dames aangenaam bezig te houden.

Bureau.

Het bureau voor het Congres is gevestigd in het Grosvenor House, Park Lane, London, W. 1 (ingang Mount Street) aan welk bureau gedelegeerden en buitenlandse Accountants zich na aankomst gelieven te vervoegen. Dit Bureau zal vanaf Maandag 10 Juli geopend zijn, na welken datum de bezoekers hun post aan dit adres kunnen doen bezorgen.

Hotels.

Bezoekers van het Congres worden er aan herinnerd, dat de maand Juli buitengewoon druk in Londen is en dat vroegtijdig maatregelen genomen moeten worden om het gewenschte logies te verkrijgen. Het is raadzaam hierbij te vermelden, dat men het Accountantscongres gaat bijwonen, daar dan speciale tarieven kunnen worden aangeboden. Tarieven en bijzonderheden van gerecommendeerde hotels zijn opgegeven aan het Grosvenor House.

Ch. H.

Wij vestigen de aandacht op het feit, dat hier een Internationaal Congres werd georganiseerd, waar, wat de inleidingen betreft, Nederland — en dit land niet alleen — buiten werd gehouden. Onze Engelschen collega's geven blijk van een vreemde opvatting van internationaliteit, nu zij blijkbaar meenen, dat een congres internationaal mag heten, waarop slechts één Duitse spreker en voor het overige Engelschen en Amerikanen als inleiders optreden.

Indien men mocht meenen, dat men reeds internationaal handelt, doordat men alle nationaliteiten uitnodigt en haar gelegenheid geeft, om aan de discussies deel te nemen, dan kunnen wij den organisatoren van het congres de verzekering geven, dat men deze opvatting in Nederland niet deelt en dat er hier te lande ontslenning is gewekt door de wijze, waarop men in Engeland — en dat nog wel met de voorbeelden van Amsterdam en New-York voor oogen — de buitenlandse collega's heeft terzijde gesteld.

Red.

BELASTINGVRAAGSTUKKEN

Red. P. K. NIEKERK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

DE KAPITALISATIE DER NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP IN VERBAND MET DE WET OP DE DIVIDEND EN TANTIEMEBELASTING

Op het terrein der z.g. „besloten Naamlooze Vennootschappen” (dat zijn die N.V.en, wier aandelen zich bevinden in handen van één persoon of van een zeer kleine groep, die uit den aard der zaak ook alle macht in de N.V. uitoefent) treft men veelvuldig het type aan van de N.V. met een zeer gering geplaatst kapitaal. Het restant van het benodigde bedrijfskapitaal wordt dan, voorzoover dit niet kan worden verkregen uit eredielen, door outsiders te verlenen, door de(n) aandeelhouder(s) aan de N.V. ter beschikking gesteld in den vorm eener geldleening. Wat den vorm dezer geldleening betreft: soms geeft de N.V. daarvoor aan haar aandeelhouders obligaties uit (omtrent de aflossing waarvan meestal geen bindende be-

palingen worden gemaakt); in andere gevallen worden de aandeelhouders voor het bedrag der leening in de boeken der N.V. gecrediteerd.

De motieven, welke tot een dergelijke constructie leiden, liggen meestal op het gebied der „belastingbesparing”. In de eerste plaats zal bij de oprichting minder registratierecht verschuldigd zijn. Verder liggen er mogelijkheden t.a.v. de Dividend en Tantiëmebelasting.

Aan de aandeelhouders kan over het door hen verschafte eredit rente worden uitgekeerd, welke buiten de dividendbelasting valt. Verder kunnen de kasmiddelen, welke door winstvorming in de N.V. zijn ontstaan, worden aangewend tot aflossing op de schuld van de aandeelhouders; deze middelen kunnen dus door aandeelhouders aan de N.V. worden onttrokken, zonder dat daarover dividendbelasting verschuldigd is. Natuurlijk blijft op deze wijze de winst in de boeken der N.V. staan en zal daarover in de toekomst te eeniger tijd belasting moeten worden betaald, doch dit is voor belanghebbenden van later zorg.

Het is te begrijpen, dat de belastingadministratie er toe gekomen is, ook wat het punt der kapitalisatie betreft, de balansen van dergelijke N.V.en, met een kritischen blik te gaan beschouwen. Men heeft zich daarbij de vraag gesteld: Wordt het kapitaalsbegrip eener N.V. alleen maar door formeel-juridische en boekhoudtechnische factoren begrensd? Of wordt dit begrip niet in laatste instantie door objectieve elementen bepaald?

Deze objectieve elementen moeten dan, uit den aard der zaak, gezocht worden op het terrein van de bedrijfseconomie. En men zoekt daar niet tevergeefs.

Ik kan natuurlijk niet, in dit bestek, de leer van het financieewezen van de onderneming in den breedte gaan behandelen; dit zou trouwens voor de overgrootste meerderheid van de lezers van dit blad ook geen zin hebben. In verband met mijn onderwerp stip ik slechts enkele punten aan:

Elke onderneming zal dat gedeelte van haar bedrijfskapitaal, dat zij voor langen tijd noodig heeft, moeten financieren met middelen, welke zij ook op langen termijn opneemt. Betreft het een N.V., dan kan deze de middelen op langen termijn verkrijgen door het plaatsen van aandelen en door het opnemen van credieten met langdurigen looptijd (meestal in den vorm eener obligatieleening).

Het feit, dat het geplaatste aandelenkapitaal o.m. ook moet dienen als garantiefonds voor credietgevers der N.V. brengt mede, dat er tussehen het totaal bedrag der „eigen” en dat der „vreemde” middelen een bepaald verband moet bestaan. Deze tendens geldt dus voor alle N.V.en.

Daarvan uitgaande valt op te merken, dat men in de praktijk bij verschillende soorten van N.V.en een groot aantal variaties in deze verhouding tussehen „eigen” en „vreemde” middelen zal aantreffen. Verschillende factoren zijn daarop van invloed, waarvan ik noem:

In de eerste plaats: de aard van het bedrijf, dat door de N.V. wordt uitgeoefend. Voor sommige bedrijfsgroepen is de genoemde verhouding aan vrij bepaalde normen gebonden (in het algemeen geldt dit voor de credietondernemingen). Voor andere bedrijfsgroepen zijn de grenzen, waarbinnen de verhouding zich bewegen kan, ruimer, doch niet onbepaald.

Daarnaast speelt de speciale structuur van elk individueel bedrijf een rol. Ik noem slechts enkele elementen, die daarbij in aanmerking komen: de samenstelling der activa; de meerdere of mindere stabiliteit der bedrijfswinsten.

Uit het bovenstaande valt te concluderen, dat het in wezen niet bestaanbaar is, dat de aandeelhouders eener N.V. de verhouding tussehen eigen en vreemde middelen ad libitum zouden

kunnen bepalen. Nu kan men hiertegen inbrengen: Volgens de theorie is een dergelijke wilkeur uitgesloten. Maar in de praktijk blijkt deze, althans bij de „besloten N.V.en” dan toch wel mogelijk te zijn.

Het antwoord hierop moet luiden, dat men dergelijke N.V.en, met een abnormaal klein aandelenkapitaal, feitelijk niet meer als zuivere N.V.en kan beschouwen. Het sterkste bewijs daarvoor is wel dit, dat de praktijk van het bedrijfsleven deze N.V.en ook niet au serieux neemt, doch door de N.V. heen kijkt en zich baseert op de soliditeit der directeuren-aandeelhouders. Dit komt dan tot uitdrukking bij het aangaan van rechtshandelingen met de N.V.: leveranciers leveren vaak alleen aan de directeuren-aandeelhouders persoonlijk; andere credietgevers eischen, dat de directeuren-aandeelhouders zich als hoofdelijke schuldenaren mede voor de schulden der N.V. verbinden.

Welk standpunt wordt nu door den fiscus tegenover dergelijke N.V.en ingenomen?

Het meest juiste standpunt zou m.i. dit zijn, dat in dergelijke gevallen de N.V. vorm bij de belastingheffing genegeerd werd. De geheele structuur wijst er immers op, dat men hier te doen heeft met rechtsvormen, die met de wezenlijke N.V. alleen het predicat en het juridische geraamte gemeen hebben.

Dit zou dan moeten gebeuren door toepassing van de Wet tot Richtige Heffing. Nu is echter deze wet in de praktijk een niet bepaald gemakkelijk te hantoeeren instrument, zoodat men het de belastingadministratie moeilijk kwalijk kan duiden, dat zij een anderen weg zocht om de werkelijkheid eenigszins te benaderen. Door n.l. in bepaalde gevallen op bedrijfseconomische gronden te concluderen, dat in wezen door aandeelhouders meer kapitaal is ingebracht dan door het bedrag der geplaatste aandelen wordt aangegeven.

Wanneer deze conclusie voldoende gefundeerd is, dan kunnen daaraan de volgende consequenties worden verbonden:

1e. De winstmiddelen der N.V. worden aangewend om op de door aandeelhouders verschaft „leening” af te lossen. Deze leening wordt als kapitaal beschouwd.

De vraag doet zich dan voor: moet men aannemen, dat op het kapitaal wordt afgelost of wordt in feite de winst uitgekeerd?

Van aflossing op het kapitaal zal m.i. in het algemeen alleen sprake zijn, wanneer de structuur van het bedrijf een belangrijke wijziging ondergaat (b.v. wanneer dit op een kleinere schaal zou worden teruggebracht). Is deze voorwaarde niet aanwezig, dan moet men aannemen, dat het kapitaal intact blijft, doch dat de winst wordt uitgekeerd. Deze opvatting sluit ook aan bij de nieuwe redactie van art. 5, 1e lid, letter b, der wet D. T. B.

2e. De rente, uitgekeerd over de „leening” van aandeelhouders. In zooverre deze leening te beschouwen is als kapitaal vormt de uitgekeerde rente een belastbare winstuitdeeling in den zin van art. 2 der Wet D.T.B.

Ter illustratie van het bovenstaande wil ik nog een tweemaal beslissingen, op dit terrein liggende, in het kort behandelen:

1e. Arrest van den Hoogen Raad d.d. 22 Juli 1927; B.I.B. No. 4088.

In dit Arrest wordt het volgende geval behandeld:

A. te X. exploiteerde voor eigen rekening een fabrieksbedrijf. Deze zaak werd omgezet in een N.V., waarin alle activa en passiva van het bedrijf werden ingebracht. De inbreng geschiedde als volgt:

Contanten	f	5.000.—
Gebouwen	„	145.000.—
Machines	„	100.000.—
		<hr/>
	f	250.000.—

tegen uitgifte van 250 aandelen à f 1000.— aan A.

Verder kreeg de N.V. de beschikking over alle „roerende bedrijfsmiddelen”, waartegenover zij voor de afbetaling der lopende schulden zou zorgen; voor het saldo van dezen inbreng werd A op rekening gecrediteerd voor een bedrag van f 173.968.51.

Gedurende het boekjaar 1 Mei 1923—1 Mei 1924 werd op deze schuld aan A afgelost een bedrag van f 165.988.— De Inspecteur beschouwde deze leening als een feitelijke kapitaal deelname en belastte de aflossing tot het bedrag, waarvoor in de N.V. een winstsaldo aanwezig was, n.l. f 155.495.—; waartegen de N.V. in beroep ging.

De Raad v. Beroep liet zich voorlichten door een deskundige, wiens conclusies de Raad blijkbaar grootendeels overnam. Bij de uitspraak werd de Inspecteur in het gelijk gesteld.

Uit de overwegingen van den Raad neem ik het volgende over:

„dat echter de kapitalisatie der vennootschap, zooals belanghebbende deze voorstelt, zeer eigenaardig is en er geen motief is bij de oprichting eener N.V. een zoo groote vlottende schuld aan te gaan; dat de aanschaffing van activa, grootendeels tot het vaste kapitaal der vennootschap behoorende, dan zou gefinancierd zijn met gelden op korten termijn, hetwelk een dusdanige financieringsfout is dat de deskundige nauwelijks kan aannemen dat deze hier begaan is; zoodat hij aanneemt dat het bedrag ad f 173.968.51 in wezen een ander karakter draagt dan belangh. wil doen voorkomen; dat dan ook de opvoering op de balans per 1 Mei 1922 van een bedrag van f 173.968.51 onder de benaming „A” in strijd is met de werkelijkheid daar uit de onderlinge verhouding van activa en passiva geconcludeerd mag worden, dat deze f 173.968.51 geen „schuld”, en nog wel op korten termijn, kan zijn; dat A zelf ter zitting antwoord heeft gegeven op de vraag wat dat bedrag dan wel is (als reden voor de eigenaardige kapitalisatie was opgegeven: het ontgaan van registratierecht).

„dat hieruit mitsdien de slotsom mag worden getrokken, dat het bedrag in wezen is stamkapitaal en dat ook, wanneer zulks niet door A. zelf was erkend een andere slotsom niet uit de feiten valt te trekken; dat het wezen vóór den schijn gaat; dat, waar dus vaststaat dat de schuld aan A. in werkelijkheid stamkapitaal is, moet worden nagegaan of de uitdeeling is geschied uit de winst aan een deelgerechtigde in de winst”.

Zooals reeds gezegd wordt het winstsaldo becijferd op f 155.495.— terwijl tevens vaststaat dat A. is eenig aandeelhouder dus „deelgerechtigde in de winst”.

De motiveering gaat dan nog verder:

„dat nog mogelijk zou zijn, dat hier sprake was van een terugbetaling op het stamkapitaal, maar dat dit uitgesloten is, daar het niet aannemelijk is dat reeds twee jaar na de oprichting van belangh. tot terugbetaling van het stamkapitaal zou zijn overgegaan.”

Bij het bovenstaande teken ik het volgende aan:

Uit de motiveering valt af te leiden, dat de N.V. geacht moet worden een bedrag van f 250.000.— + f 173.000.— permanent als bedrijfskapitaal noodig te hebben. Nu valt natuurlijk de mogelijkheid te stellen, dat dit bedrag verkregen wordt uit f 250.000.— aandeelen kapitaal en verder een leening van f 173.000.— met een zeer langdurigen looptijd resp. zonder aflossingsverplichting van de zijde der N.V.

Blijkbaar waren er, t.a.v. de leening van den eenigen aandeelhouder A., geen bepalingen omtrent de aflossing gemaakt. Volgens de bepalingen van het Burg. Wetboek kan in een dergelijk geval de geldgever het geleende bedrag te allen tijde terugvorderen. Was dit werkelijk zoo, dan kan terecht gesproken worden van een „ernstige financieringsfout”. In dit verband is de conclusie van den Raad, dat genoemde f 173.000.—

in wezen als kapitaal te beschouwen zijn, m.i. juist.

Wat bedoelt men met de uitdrukking „stamkapitaal”? Vermoedelijk heeft men hier gezeten met een terminologische moeilijkheid: het feitelijk ingebrachte kapitaal is grooter dan het geplaatste aandeelenkapitaal. Dit meerdere kan men moeilijk aandeelenkapitaal noemen, daar er geen geplaatste aandeelbewijzen tegenover staan. De term „stamkapitaal” correspondeert dan met de bedrijfseconomische interpretatie van het begrip „kapitaal”.

Naar aanleiding van bovenstaand Arrest wil ik nog wijzen op een merkwaardig verschijnsel. In dat Arrest komt nl. een zeer typeerend element van de belastingrechtspraak duidelijk uit. De wijze waarop het beroepsrecht voor belastingzaken is geregeld biedt nl. den administratieven rechter de mogelijkheid om zich te concentreren op het wezen eener zaak en voor dit wezen alle juridische vormen en constructies te doen wijken. Een interpretatie als in bovenstaand Arrest werd gegeven t.a.v. het begrip „kapitaal eener N.V.” zou in een gewone civiele procedure zeker moeilijk denkbaar zijn.

Volledigheidshalve vermeld ik nog, dat de Hooge Raad op geen der naar voren gebrachte cassatiemiddelen nader is ingegaan, daar hij de beslissing van den Raad van Beroep op alle punten gebaseerd achtte op de feiten.

Het tweede geval, dat ik noemen wil, wordt behandeld in een uitspraak van den Raad van Beroep I te Amsterdam van 31 Augustus 1931 (B.I.B. No. 5159).

Het betrof hier een huizenmaatschappij welke werd gefinancierd met een zeer klein aandeelenkapitaal en verder met gelden van den eenigen aandeelhouder in den vorm eener „obligatieleening”. De balans dezer N.V. per 31 December 1929 luidde als volgt:

Activa		Passiva
Aand. in		Maatsch. Kapit. f 10.000.—
Portefeuille	f 8.000.—	Hypotheek ... „ 42.000.—
Onroerend goed	„ 66.200.—	Obligatieschuld „ 18.000.—
		Crediteuren ... „ 4.196.15
		Onverdeeld
		winstsaldo ... „ 3.85
	<hr/>	
	f 74.200.—	f 74.200.—

Over de obligatieschuld werd 6 % rente = f 1080.— aan den eenigen aandeelhouder uitgekeerd. Deze uitkeering werd door den Inspecteur beschouwd als een belastbare winstuitdeeling volgens belangh. vormde deze rente een vaste last, als zoodanig dus niet belastbaar.

In de motiveering van den Raad van Beroep wordt gewezen op de onwaarschijnlijkheid dat de N.V., behalve de hooge hypotheek, waarover een vaste rente verschuldigd is, nog eens een bedrag van f 18.000.— tegen een vaste rente van 6 % zou opnemen. De financieele basis is dan immers, bij een geplaatst kapitaal van f 2000.—, dusdanig smal dat, wanneer de resultaten enkele jaren ongunstig zouden zijn, in een minimum van tijd het geheele aandeelenkapitaal verloren gaat. Vandaar dat de Raad aanneemt, dat de betaling der rente door de N.V. alleen verplicht is, resp. deze betaling door den eenigen aandeelhouder alleen dan geëischt kan worden, indien daartoe voldoende winst aanwezig is. Op grond hiervan wordt de betaling der rente dan ook als een belastbare winstuitdeeling aange-merkt.

Deze conclusie gaat dus minder ver dan die in het voorgaande geval. De Raad laat zich over het eigenlijke karakter der „obligatieleening” niet direct uit, doch acht alleen de betaling der rente afhankelijk van de winst. Ongetwijfeld ligt daaraan echter dezelfde gedachte, nl. de abnormale kapitalisatie der N.V. ten grondslag.

P. K. NIEKERK